Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2025)0258

Inimõiguste kaitsjate piiriülese represseerimise vastumeetmed

Euroopa Parlamendi 13. novembri 2025. aasta resolutsioon inimõiguste kaitsjate piiriülese represseerimise vastumeetmete kohta (2025/2048(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse ÜRO deklaratsiooni inimõiguste kaitsjate kohta ja ÜRO Inimõiguste Nõukogu 4. aprilli 2025. aasta resolutsiooni „Human rights defenders and new and emerging technologies: protecting human rights defenders, including women human rights defenders, in the digital age“ (Inimõiguste kaitsjad ning uued ja kujunemisjärgus tehnoloogiad: inimõiguste kaitsjate, sealhulgas naissoost inimõiguste kaitsjate kaitsmine digiajastul),

– võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikleid 3 ja 21,

– võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,

– võttes arvesse inimõiguste kaitsjaid käsitlevaid ELi suuniseid, mis võeti vastu 2004. aasta juunis, ja oma 16. märtsi 2023. aasta resolutsiooni inimõiguste kaitsjaid käsitlevate ELi suuniste kohta[1],

– võttes arvesse nõukogu 27. jaanuari 2025. aasta järeldusi ELi prioriteetide kohta ÜRO inimõigusi käsitlevatel foorumitel 2025. aastal,

– võttes arvesse ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskava (2020–2024), mida on pikendatud 2027. aastani,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrust (EL) 2022/2065, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ

[1] ELT C, C/2023/409, 23.11.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/409/oj.

(digiteenuste määrus)[2],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta direktiivi (EL) 2024/1760, mis käsitleb äriühingute kestlikkusalast hoolsuskohustust ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 ja määrust (EL) 2023/2859[3],

– võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja esitatud komisjoni 2024. aasta aruannet inimõiguste ja demokraatia kohta maailmas,

– võttes arvesse oma raportit liidu õiguse kohaldamisel ilmnenud väidetavate rikkumiste ja haldusomavoli uurimise kohta seoses Pegasuse ja samaväärse salajälgimiseks mõeldud nuhkvara kasutamisega,

– võttes arvesse G7 juhtide 17. juuni 2025. aasta avaldust piiriülese represseerimise kohta ja 2025. aasta veebruaris peetud G7 mitut sidusrühma hõlmavat dialoogi piiriülese represseerimise kohta,

– võttes arvesse liidu välispoliitika peadirektoraadi 2025. aasta juuni uuringut „Transnational repression of human rights defenders: The impacts on civic space and the responsibility of host states“ (Inimõiguste kaitsjate piiriülene represseerimine. Mõju kodanikuühiskonna tegutsemisruumile ja vastuvõtvate riikide vastutus),

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55,

– võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A10-0206/2025),

A. arvestades, et piiriülene represseerimine on hästi dokumenteeritud nähtus, mis leiab aset ülemaailmses kontekstis, kus inimõiguste olukord halveneb, kodanikuühiskonna tegutsemisruum aheneb ning järjest repressiivsemate ja jõulisemate autoritaarsete režiimide levimus üha kasvab;

B. arvestades, et piiriülesel represseerimisel ei ole üleilmselt tunnustatud määratlust ja ametlike andmete kättesaadavus on piiratud, mis on takistuseks selle nähtuse vastasel võitlusel; arvestades, et Freedom House’i andmetel oli aastatel 2014–2024 piiriüleses represseerimises osalenud üle 25 % maailma valitsustest ning 103 sihtriigis oli toimunud 1219 otsest, füüsilist vahejuhtumit; arvestades, et peaaegu 80 % kõigist piiriülese represseerimise juhtumitest on leidnud aset 10 režiimi, nimelt Hiina, Türgi, Tadžikistani, Venemaa, Egiptuse, Kambodža, Türkmenistani,

---

2 ELT L 277, 27.10.2022, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj.

3 ELT L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj.

Usbekistani, Iraani ja Valgevene algatusel; arvestades, et piiriülese represseerimise toimepanijana on registreeritud ka teistes piirkondades asuvaid riike, nagu Kuuba, Nicaragua ja Venezuela Ladina-Ameerikas, Saudi Araabia Pärsia lahe piirkonnas ja Eritrea Aafrikas;

C. arvestades, et ÜRO inimõiguste kaitsjate deklaratsioonis määratletakse inimõiguste kaitsjad üksikisikute või rühmadena, kes tegutsevad riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil selle nimel, et rahumeelsete vahendite abil edendada ja kaitsta inimõigusi ja põhivabadusi või püüelda selliste õiguste ja vabaduste kaitsmise ja teostamise poole;

D. arvestades, et inimõiguste kaitsjad on ELi keskse tähtsusega liitlased inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi kaitsmisel ja edendamisel ning nendega seotud rikkumiste hukkamõistmisel; arvestades, et inimõiguste kaitsjaid käsitlevate ELi suuniste ja nendega seotud kohustuste rakendamine on endiselt ebaühtlane;

E. arvestades, et inimõiguste kaitsjad on kogu maailmas piiriülese represseerimise ohus ja viimastel aastatel on registreeritud üha rohkem juhtumeid; arvestades, et paljud juhtumid jäävad edaspidise kättemaksu kartuses registreerimata;

F. arvestades, et piiriülene represseerimine õõnestab sageli vastuvõtvate riikide julgeolekut, suveräänsust ja õiguskorda ning kujutab endast süsteemset ohtu kodanikuühiskonna tegutsemisruumile, demokraatlikele institutsioonidele ja õigusriigile nii rahvusvahelisel tasandil kui ka asjaomases riigis, nagu näitavad liikmesriikide ja sarnaselt meelestatud riikide luureteenistuste aruanded;

G. arvestades, et vaatamata suurenevale teadlikkusele piiriülese represseerimise olemasolust ja ulatusest, on ELi välis- ja sisepoliitiline reageering piiriülesele represseerimisele jäänud piiratuks ja killustatuks, mille tulemuseks on ohus olevate inimõiguste kaitsjate muret tekitavalt puudulik kaitse;

H. arvestades, et uued tehnoloogiad, eelkõige nuhkvara, nagu Pegasus, on tänapäevase piiriülese represseerimise oluline vahend, mida valitsused kasutavad inimõiguste kaitsjate järele luuramiseks ja nende jälgimiseks;

I. arvestades, et piiriüleseks represseerimiseks loovad soodsa keskkonna sotsiaalmeedia ja muud digiplatvormid, sealhulgas häkkimiste, veebis toimepandava ahistamise, hirmutamise ja laimamise ning desinformatsioonikampaaniate näol, mis on tihedalt seotud inimõiguste kaitsjate vastu suunatud piiriülese represseerimise traditsiooniliste meetoditega;

J. arvestades, et digitaalsel piiriülesel represseerimisel kasutatakse

üha enam ära internetitehnoloogiate, sealhulgas sotsiaalmeedia ja digiplatvormide kahesuguse kasutusega olemust, kuna need on kodanikuühiskonna organisatsioonide, inimõiguste kaitsjate, ajakirjanike, juristide, blogijate ja muude sõltumatute häälte jaoks olulised avalikud keskkonnad, kus paljastada väärkohtlemist ja edendada põhivabadusi; arvestades, et autoritaarsed osalejad püüavad ahistamise, desinformatsiooni ja jälgimise kaudu neid platvorme üle ujutada, kontrollida, manipuleerida ja vaigistada; arvestades, et mõned tehnoloogiaettevõtted on mõnikord passiivselt või isegi aktiivselt digitaalsele represseerimisele kaasa aidanud, saades seeläbi olulisteks piiriülese represseerimise toetajateks;

K. arvestades, et on vaja suuremat läbipaistvust selle kohta, kuidas tehnoloogiaettevõtted reageerivad valitsuse taotlustele sisu eemaldamiseks või kasutajate teabele juurdepääsu saamiseks;

L. arvestades, et paguluses elavad ja diasporaa naissoost inimõiguste kaitsjad puutuvad kokku piiriülese represseerimise soopõhiste vormidega, nagu sooline ahistamine, väärkohtlemine ja hirmutamine, mis toob kaasa häbimärgistamise ja sotsiaalse eraldatuse; arvestades, et soopõhine digitaalne piiriülene represseerimine leiab aset siis, kui riiklikud ja riigiga seotud osalejad kasutavad digitehnoloogiat ning muudavad soo ja misogüünia represseerimise vahendiks, mis on suunatud väljaspool oma päritoluriiki elavate naissoost inimõiguste kaitsjate vastu;

M. arvestades, et ühtlustatud inimõigusalaste õigusraamistike täielik austamine ja turvaline õiguslik seisund riiklikul ja ELi tasandil vähendavad inimõiguste kaitsjate kokkupuudet piiriülese represseerimisega;

Inimõiguste kaitsjate vastu suunatud piiriülene represseerimine: kasvavad suundumused ja ohud

1. teeb ettepaneku määratleda piiriülest represseerimist kui riikide, sealhulgas autoritaarsete režiimide ja nende käsilaste rünnakuid ja ähvardusi, mille eesmärk on kaitsta ja edendada omi huve, sundides, kontrollides ja vaigistades piiriüleselt teisitimõtlejaid, poliitilisi vastaseid, ajakirjanikke, aktiviste, inimõiguste kaitsjaid ja diasporaa liikmeid mitmesuguste füüsiliste meetodite kaudu, nagu sihipärased tapmised, inimröövid, vägivald, ahistamine ja sunniviisiline tagasisaatmine, kadunuks jääma sundimine ja väljasaatmine ning õiguslike vahendite strateegiline väärkasutamine, sealhulgas konsulaarteenuste, väljaandmismenetluste või tagaotsimisteadete kuritarvitamine ja vahistamine, ning ka mittefüüsiliste meetodite kaudu, nagu digitaalne jälgimine, hirmutamine, väljapressimine ja inimõiguste kaitsjate perekonnaliikmete vastu suunatud ähvardused;

2. mõistab igasuguse piiriülese represseerimise hukka, kuna see ohustab tõsiselt rahvusvahelist inimõigustealast õigust ning sellised

välissekkumise taktikad rikuvad vastuvõtvate riikide suveräänsust; rõhutab sellega seoses vajadust võtta vastu piiriülese represseerimise üldiselt heakskiidetud määratlus ja tõhustada ühist võitlust selle nähtuse vastu, luues mitmepoolsel, piirkondlikul ja riiklikul tasandil hästi toimiva õigusraamistiku;

3. väljendab sügavat muret piiriülese represseerimise eskaleerumise pärast; märgib, et piiriülese represseerimise juhtumite arv on tõenäoliselt alahinnatud, sest piiriülene represseerimine toimub sageli varjatult;

4. rõhutab, et riiklikult toetatav piiriülene represseerimine on võtmas üha salakavalamaid vorme, mille hulgas on füüsilise kahju tekitamine, piinamine, väljasaatmine, jälgimine, õiguslik surve, laimukampaaniad, digitaalsed ähvardused, kadunuks jääma sundimine ja inimröövid, sunniviisiline repatrieerimine, väljaandmistaotlused, vara külmutamine, pereliikmete ähvardamine ja kohtuvälised tapmised;

5. rõhutab ja mõistab hukka asjaolu, et Euroopa Parlamendi endine asepresident Alejo Vidal-Quadras oli piiriülese represseerimise ohver, kuna Iraan korraldas tema vastu terrorirünnaku ELi liikmesriigis;

6. mõistab hukka maailma eri paigus tegutsevad autoritaarsed režiimid ja muud toimepanijad ning nende käsilased, kes tegelevad üha enam digitaalse piiriülese represseerimisega; märgib, et kasutatakse tehisintellektile tuginevaid tehnoloogiaid, nuhkvara, häkkimist ja doksimist, et ahistada, jälgida, diskrediteerida ja hirmutada inimõiguste kaitsjaid ja sihikule võetud isikuid; rõhutab, et digitaalne piiriülene represseerimine hõlmab ka sisupõhist tsensuuri, sealhulgas kasutatakse eemaldamistaotlusi, õiguslikke ähvardusi, sisu modereerimise survet ja eksiilis välja antud meediakanalite blokeerimist, et suruda alla või eemaldada autoritaarsete režiimide suhtes kriitilist teavet;

7. mõistab hukka soopõhise digitaalse piiriülese represseerimise taktikad, mis on ebaproportsionaalselt suunatud väljaspool oma päritoluriiki elavate naissoost inimõiguste kaitsjate vastu; on sügavalt mures digitehnoloogia kaudu toimuva seksuaalse väärkohtlemise ja tehtavate ähvarduste sagenemise pärast, mille eesmärk on naissoost inimõiguste kaitsjaid diskrediteerida ja heidutada, et nad oma tegevust ei jätkaks;

8. mõistab hukka toimepanijad, kes avaldavad õiguslikku ja diplomaatilist survet, sealhulgas edastades Interpoli punaseid hoiatusteateid poliitilistel motiividel ja kasutades rahvusvahelise terrorismivastase võitluse institutsioonilist struktuuri, et taotleda eksiilis viibivate inimõiguste kaitsjate ja sihikule võetud isikute vahistamist ja väljaandmist; mõistab lisaks hukka terroristi nimetuse

kuritarvitamise, tagaselja süüdistuste esitamised ja muud halduslikku laadi meetmed, nagu kodakondsuse äravõtmine, keeldumine viisadokumentide väljastamisest, reisi- ja sisenemiskeelud ning keeldumine isikut tõendavate dokumentide väljastamisest ning konsulaar- või pangandusteenuste osutamisest;

9. väljendab tõsist muret rolli pärast, mida täidavad mõned vastuvõtvad riigid, sealhulgas mõned ELi liikmesriigid, ja valitsusvälised osalejad, nagu digitaalsete teenuste osutajad ja muud tehnoloogiavahendajad, erasektori nuhkvaratööstus, julgeolekuvaldkonna töövõtjad, eradetektiivid, kuritegelikud organisatsioonid ja käsilased, sealhulgas diasporaa liikmed, piiriülese represseerimise hõlbustamisel, sealhulgas tehes koostööd riikide piiri- ja julgeolekujõududega;

10. rõhutab lisaks, et piiriülene represseerimine, mis on otsene oht riikide, sealhulgas ELi liikmesriikide suveräänsusele ja julgeolekule, võimaldab välisriikide osalejatel tegeleda hirmutamise, survestamise ja kontrollimisega väljaspool oma piire; tuletab meelde, et kuigi riiklik julgeolek jääb iga liikmesriigi ainuvastutusse, nõuab nende tavade ulatus ja piiriülene olemus koordineeritud reageerimist ELi tasandil, sealhulgas koostööalgatusi riiklike ametiasutuste, ELi institutsioonide ja kodanikuühiskonna osaliste vahel;

11. väljendab tõsist muret kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ahenemise ja pagulaste vaigistamise pärast, kuna nende hääl on inimõiguste olukorra ja autoritaarsete riikide poolse väärkohtlemise dokumenteerimiseks väga oluline; tuletab meelde, et vabade ja demokraatlike ühiskondade kaitsmine ja toetamine, seda ka ELi vahetus naabruses, on ELi enda strateegilistes huvides;

12. toob esile, et piiriülesel represseerimisel on püsiv psühholoogiliselt laastav mõju ohvrite ja nende perekondade vaimsele tervisele ja üldisele heaolule, sealhulgas nende turvatundele, vaimsele puutumatusele, sotsiaalsetele suhetele ja suutlikkusele jätkata avalikku tegevust, ning selle tulemuseks on paljudel juhtudel pikaajaline trauma, eraldatus ja tõrjutus; mõistab teravalt hukka asjaolu, et toimepanijad kasutavad välismaal elavate inimõiguste kaitsjate piiriülese represseerimise vahendina nende perekonnaliikmete vastu suunatud survemeetmeid; märgib piiriülese represseerimise eriti heidutavat mõju ka diasporaa ja eksiilis elava kodanikuühiskonna seas;

13. rõhutab, kui oluline on tunnistada, et inimõiguste kaitsjate piiriülene represseerimine mõjutab ebaproportsionaalselt neid, kelle vähekaitstus on seotud rassi, etnilise päritolu, usutunnistuse, soo, seksuaalsuse, puude või sotsiaal-majandusliku staatusega;

14. rõhutab, et mõnel pool maailmas võivad ajakirjanikud kogeda piiriülese represseerimise mustreid, millel on nende karjäärile ja

isiklikule turvalisusele pikaajalised tagajärjed;

Piiriülese represseerimise arvestamine ELi poliitikas

15. kutsub komisjoni, liikmesriike ja Euroopa välisteenistust üles käsitlema süstemaatiliselt piiriülest represseerimist ELi lepingutes sisalduvate inimõiguste põhipunktide raames, kui see on asjakohane, ning ELi mittekuuluvate riikidega inimõigustealaseid dialooge pidades ja muudel kahe- ja mitmepoolse koostöö foorumitel, näiteks ÜRO Inimõiguste Nõukogus;

16. nõuab tungivalt, et Euroopa välisteenistus abistaks ELi mittekuuluvates riikides piiriülese represseerimise ohvriks langenud inimõiguste kaitsjaid ja sihikule võetud isikuid, sealhulgas teisitimõtlejaid, sihtotstarbeliste programmide kaudu, mille eesmärk on võimaldada neil jätkata oma tööd paguluses, säilitades samas kaitse kättemaksu ja agressiooni eest;

17. kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles lisama piiriülese represseerimise 2027. aasta järgsesse ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskavasse ning inimõiguste kaitsjaid käsitlevatesse ELi suunistesse, kuna see on inimõiguste kaitsjaid ja sihikule võetud isikuid üha enam ähvardav oht, ning lisada konkreetsed sätted inimõiguste kaitsjate kaitse ja turvalisuse kohta;

18. rõhutab tungivat vajadust tegeleda nii riiklikul kui ELi tasandil kaitses esinevate lünkadega, millega piiriülese represseerimise sihtmärgiks sattunud inimõiguste kaitsjad kokku puutuvad; nõuab, et neile pakutaks kiiret, paindlikku, kättesaadavat ja püsivat tuge, sealhulgas erakorralist toetust, ajutist ümberpaigutamist ning vahendeid ja koolitust, et võimaldada neil end paremini kaitsta igasuguste ohtude ja ebaseadusliku jälgimise eest, mida võib pidada piiriüleseks represseerimiseks; rõhutab vajadust piiriülesest represseerimisest mõjutatud inimõiguste kaitsjate digi- ja küberturvalisuse, õigusabi ja psühhosotsiaalse toe järele; peab äärmiselt oluliseks, et kaitsepoliitika ja -programmid oleksid ohvrikesksed, sootundlikud, valdkondadevahelised, kaasavad ja mittediskrimineerivad;

19. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid täidaksid oma rahvusvahelisi kohustusi, ning rõhutab, et õigus taotleda varjupaika on Genfi konventsiooni alusel põhjapaneva tähtsusega nende inimeste kaitsmiseks, kes on tagakiusamise ohus;

20. kutsub liikmesriike üles kasutama parimal viisil ära oma riiklikku poliitikat ja olemasolevaid võimalusi, et töötada piiriülese represseerimise alla sattunud isikute jaoks välja sidusam, koordineeritum ja prognoositavam poliitika;

21. väljendab muret piiriüleses represseerimises osalevate riikide saatkondade rolli üle; juhib tähelepanu kõrgendatud riskile

konsulaarteenuseid vajavate inimõiguste kaitsjate jaoks, kui nad on sunnitud nende saatkondadega suhtlema; kutsub liikmesriike üles suurendama survet oma territooriumil asuvatele piiriülese represseerimisega seotud riikide saatkondadele ja jälgima, et neid diplomaatilisi esindusi välismaal ei kasutataks teisitimõtlemise vaigistamise püüdlustes osalemiseks, kooskõlas konsulaarsuhete Viini konventsiooniga;

Koordineeritud seire ja andmekogumise tõhustamine

22. kutsub Euroopa välisteenistust ja liikmesriike koostöös asjaomaste institutsioonidega, nagu Europol, üles jõupingutusi koordineerima ning looma kättesaadavaid teabe-, andme-, järelevalve- ja aruandlusmehhanisme, et parandada oma territooriumil aset leidvate piiriülese repressiooni juhtumite dokumenteerimist ning hõlbustada vajaduse korral kiiret reageerimist ja uurimist; kutsub Euroopa välisteenistust üles suurendama ELi delegatsioonides selliste kontaktpunktide võrgustikku, mis on mõeldud sihikule võetud inimõiguste kaitsjatele ja üksikisikutele ning mille ülesanne on teavitada juhtumitest vastava pealinna ametiasutusi; on seisukohal, et sellised mehhanismid peaksid olema kättesaadavad kodanikuühiskonnale, kuna see võimaldaks nendelt saadud teavet nõuetekohaselt registreerida;

23. kutsub komisjoni üles looma tsentraliseeritud kaardistamismehhanismi, et tuvastada, jälgida ja hinnata ELis asuvate inimõiguste kaitsjate vastu suunatud piiriülese repressiooni juhtumeid ja nende kohta hoiatusteateid jagada, mis aitab teha kindlaks ELi poliitikas leiduvad lüngad, leida asjakohased strateegilised lahendused ja toetada liikmesriikide koordineeritud tegevust;

24. kutsub liikmesriike üles kodifitseerima piiriülese represseerimise oma riiklikes õigusaktides, et toetada valitsusasutusi piiriülese represseerimise kindlakstegemisel ja ennetamisel; kutsub liikmesriike üles looma oma valitsustes piiriülese represseerimise võimalikele ja tegelikele ohvritele riiklikud kontaktpunktid ning andma juhiseid, mis selgitaksid, kuidas sellistest juhtumitest teatada;

25. kutsub liikmesriike, Europoli ja Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Ametit (CEPOL) üles pakkuma piiriülese represseerimise alast teadlikkust, vastustrateegiaid ja konkreetseid riskihindamise protokolle käsitlevaid koolitusi asjaomastele valitsusasutustele, välistele teenuseosutajatele ja nende töötajatele, eelkõige küberturvalisuse, õiguskaitse- ja sisserändeametnikele ning töötajatele, kelle ülesanne on menetleda viisataotlusi ning vaadata läbi väljaandmistaotlusi ja muid ELi mittekuuluvate riikidega tehtava õigusalase koostöö vorme, keskendudes digitaalsele jälgimisele, kättemaksuriskidele ja õiguslike mehhanismide väärkasutamisele;

Vastumeetmed riskidele, mis tulenevad piiriülest represseerimist võimaldavatest digitehnoloogiatest

26. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid tunneksid ära ja ennetaksid piiriülese represseerimise digitaalseid vorme, sealhulgas inimõiguste kaitsjate vastu suunatud desinformatsioonikampaaniaid, ja võitleksid nende vastu ning tagaksid inimõiguste kaitsjate kaitse veebipõhise ahistamise, hirmutamise ja tsenseerimise eest, olenemata teenuseosutaja päritolust, digitaristu asukohast või kasutatavatest vahenditest; kutsub ELi liikmesriike üles kriminaliseerima paguluses elavate teisitimõtlejate vastu suunatud välisluuretegevust kui digitaalse piiriülese represseerimise vormi;

27. palub liikmesriikidel kohaldada nuhkvara ning jälitusturgude ja -toimingute üle ranget järelevalvet, sealhulgas rakendades kõigi ELis asuvate tehnoloogiaeksportijate suhtes kohustuslikku inimõigustega seotud hoolsuskohustust ja ELi kahesuguse kasutusega kaupade määrust[4], ning tunnistada kehtetuks nuhkvara ekspordilitsentsid dokumenteeritud piiriülese represseerimisega tegelevatesse riikidesse, kui on prognoositav oht, et neid vahendeid hakatakse kasutama inimõiguste eest seismise või teisitimõtlemise vaigistamiseks või karistamiseks; tuletab meelde komisjoni 2024. aasta suuniseid küberseirekaupade ekspordi kohta, mille eesmärk on suurendada teadlikkust küberseiretehnoloogiate väärkasutamisega seotud riskidest ja anda eksportijatele praktilised juhised inimõiguste olukorra hindamiseks;

28. kutsub liikmesriike üles looma kergesti juurdepääsetavaid ja turvalisi aruandlusmehhanisme, mis on loodud kasutajate privaatsuse austamiseks ja kaitseks, et võimaldada paguluses või diasporaakogukondades elavatel inimõiguste kaitsjatel pöörduda digitaalse piiriülese represseerimise küsimustes asjaomaste valitsusasutuste poole; rõhutab vajadust tunnistada soopõhise digitaalse piiriülese represseerimise probleemi eripära ja seda liiki represseerimise konkreetseid tagajärgi naissoost inimõiguste kaitsjate jaoks;

29. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid tagaksid, et erasektori osalejad, eelkõige tehnoloogiasektoris, võetakse vastutusele oma rolli eest juhtudel, kui nad võimaldavad digitaalset piiriülest represseerimist; nõuab lisaks läbipaistvusaruannete avaldamist ning tulemuslike kaebuste esitamise mehhanismide loomist, mis oleksid kättesaadavad inimõiguste kaitsjatele ja teistele ohus olevatele isikutele;

---

[4] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/821, millega kehtestatakse liidu kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, vahendamise, tehnilise abi, transiidi ja edasitoimetamise kontrollimiseks (ELT L 206, 11.6.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj).

Vastutusele võtmise tagamine ja sanktsioonide kohaldamine

30. nõuab, et EL võtaks piiriülest represseerimist toime panevad riigid ja režiimid vastutusele inimõiguste rikkumise eest kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelisele pakti, Euroopa inimõiguste konventsiooni, piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastase konventsiooni ja pagulasseisundi konventsiooni alusel ning kaaluks nende riikide suhtes ja inimõiguste kaitsjate piiriülese represseerimise toimepanijate suhtes sihipäraste sanktsioonide kehtestamist; nõuab tungivalt, et EL toetaks piiriülese represseerimise ohvreid, kes strateegiliste kohtuvaidluste kaudu Euroopa Inimõiguste Kohtus heastamist taotlevad;

31. mõistab hukka asjaolu, et piiriülest represseerimist esineb ka ELi liikmesriikide territooriumil ja mõnel juhul koos liikmesriikide osalusega piiriüleses represseerimises; märgib, et piiriülest represseerimist võimaldab ka valitsustevaheline koostöö;

32. rõhutab, et EL ja selle liikmesriigid peavad edendama inimõiguste hoolsuskohustuse täitmist oma koostöös valitsustega, kes teadaolevalt tegelevad inimõiguste kaitsjate vastu suunatud piiriülese represseerimisega või võimaldavad seda;

33. nõuab, et EL suurendaks ProtectDefenders.eu rahastamist, laiendaks selle volitusi, et hõlmata inimõiguste kaitsjaid, keda ohustab ELis piiriülene represseerimine, ning suurendaks ohus olevate inimõiguste kaitsjate ja ohus olevate isikute kaitsmisega tegelevate kodanikuühiskonna organisatsioonide rahastamist;

34. kutsub komisjoni üles ennetavalt suhtlema ja süvendama koostööd Interpoli ja ÜROga, töötades seejuures välja ka piiriülest represseerimist käsitleva ühise julgeolekuraamistiku, et teha lõpp punaste hoiatusteadete, siniste hoiatusteadete, märgukirjade ja väljaandmistaotluste kuritahtlikule ja poliitiliselt motiveeritud kasutamisele; nõuab, et Europoli volitused hõlmaksid ka piiriülest represseerimist ning sellega seotud vahejuhtumite ja selliste Interpoli teadete hindamist, milles on võetud sihikule inimõiguste kaitsjaid ja teisi isikuid; kutsub liikmesriike üles äärmisele tähelepanelikkusele, kui nad vaatavad läbi vahistamis- ja väljaandmistaotlusi, mille on esitanud režiimid, kes on varem kuritarvitanud Interpoli punaseid hoiatusteateid;

35. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid kasutaksid inimõiguste kaitsjate ja sihikule võetud isikute kaitsmiseks ning riikliku suveräänsuse ja demokraatlike väärtuste tugevdamiseks kõiki olemasolevaid vahendeid, sealhulgas sanktsioone kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi (ELi Magnitski akti) alusel, viisakeelde ja teadaolevalt piiriüleses represseerimises osalenud diplomaatide väljasaatmist; nõuab tungivalt, et komisjoni

asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning liikmesriigid lisaksid piiriülese represseerimise kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimiga hõlmatud kategooriaks ning loetleksid isikud, kes on tunnistatud piiriülese represseerimise toimepanijaks; hoiatab, et suutmatus piiriülest represseerimist ennetada ja sellele reageerida võib kahjustada ELi usaldusväärsust ohutu paigana nende jaoks, kes põgenevad tagakiusamise eest ja kaitsevad inimõigusi;

36. nõuab, et EL, selle liikmesriigid, komisjon ja Euroopa välisteenistus mobiliseeriksid ja koordineeriksid piiriülese represseerimise vastumeetmeteks kõiki oma vahendeid ning tugevdaksid diplomaatilisi suhteid, sealhulgas ELi delegatsioonide kaudu, et ELi mittekuuluvate riikide poolseid piiriülese represseerimise taktikaid vältida ja heidutuse teel ära hoida ning neid juhtumeid avalikes avaldustes esile tõsta, suurendades seeläbi üldsuse teadlikkust; nõuab suuremat koordineerimist sarnaselt meelestatud partnerriikidega G7 ja muude asjakohaste rahvusvaheliste foorumite raames;

o
o o

37. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.